

କାହିଁକି ଭଲ ବିହନ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ ?

ଭଲ ବିହନ ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା କମ୍ ବିହନ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ, ଅଧିକ ଗଜା ହୋଇଥାଏ (୨୦%), ପୁଣିଥରେ ମଞ୍ଜି ଲଗାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ନାହିଁ, ସମାନ ଭାବେ ଗଛ ସଂଖ୍ୟା ରହେ ଏବଂ ଗଛ ହୁଷ୍ଟପୁଷ୍ଟ ହେବା ସହିତ ଗଛର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ । ପ୍ରାଥମିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଗଛ ହୁଷ୍ଟପୁଷ୍ଟ ହେଲେ ଘାସ ସମସ୍ୟା ହ୍ରାସ ପାଏ ଓ ଫସଲର ରୋଗପୋକ ପ୍ରତିରୋଧିକ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥାଏ । ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଗଜା ବାହାରିବା, ପଥମରୁ ଗଛ ହୁଷ୍ଟପୁଷ୍ଟ ହେବା ଏବଂ ରୋଗପୋକ ପ୍ରତିରୋଧିକ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ହେବା ଯୋଗୁଁ ଧାନ ଅମଳ ୫-୨୦% ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥାଏ ।

ଭଲ ବିହନ କ'ଣ ?

ଭଲ ବିହନ ବିଶୁଦ୍ଧ (ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କିସମ), ହୁଷ୍ଟପୁଷ୍ଟ ଓ ସମାନ ଆକାରର, ଅଧିକ ଅଙ୍କୁରୋଦ୍ଗମ କ୍ଷମତା (୮୦% ରୁ ଅଧିକ ହୁଷ୍ଟପୁଷ୍ଟ ଚାରା ବାହାରିବା) ଏବଂ ଘାସ ମଞ୍ଜି, ବିହନବାହିତ ରୋଗ, କୀଟାଣୁ କୀଟ ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଦାର୍ଥରୁ ମୁକ୍ତ ରହିଥାଏ । ବିହନରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଲେବୁଲ୍ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଭଲ ବିହନ > > > ଖରାପ ବିହନ

କିପରି ଭଲ ବିହନ ପାଇବା

- ଶୁଦ୍ଧ ଓ ଲେବୁଲ୍ ଥିବା ପ୍ରମାଣୀକୃତ ବିହନ କିଣନ୍ତୁ,
- କୃଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପାଦିତ ଭଲ ବିହନ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ଅଥବା
- ନିଜର ଭଲ ବିହନ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ

ଭଲ ବିହନ ପାଇବା ପାଇଁ ଉଡ଼ାଇବା

ଅମଳ ହୋଇଥିବା ଧାନରେ ବିଭିନ୍ନ ଆକାରର ଶସ୍ୟ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଦାର୍ଥ (ଯଥା ଘାସ ଓ ଅପରିଷ୍କାର ପଦାର୍ଥ) ମିଶିଥାଏ । ବିହନକୁ ସାଧାରଣ ପବନ ବା ବୈଦ୍ୟୁତିକ ପଙ୍ଖା ଦ୍ୱାରା ଉଡ଼ାଇ ଓଜନିଆ ଧାନକୁ ଅଲଗା କରାଯାଇଥାଏ । ପ୍ରକ୍ରିୟା : ପ୍ରାୟ ୧-୧.୫ ମିଟର ଉଚ୍ଚତାରୁ ଧାନକୁ ଧରେ ଧରେ ତଳକୁ ପକାନ୍ତୁ ।

ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ପୁଣିଥରେ ଉଡ଼ାନ୍ତୁ । ପବନ ଆସୁଥିବା ଦିଗରେ ପଡ଼ିଥିବା ଓଜନିଆ ବିହନକୁ ସଂଗ୍ରହ କରନ୍ତୁ । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ହାଲୁକା ଘାସ ମଞ୍ଜି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଅଲଗା ହୋଇଥାଏ ।

ଭଲ ବିହନ ଶୁଖାଇବା ଓ ସାଇତି ରଖିବା

ଅମଳ ପରେ ବିହନକୁ ସଫା କରି ହୁଷ୍ଟପୁଷ୍ଟ ଓ ଏକା ପ୍ରକାରର ବିହନ ଚୟନ କରନ୍ତୁ । ବିହନକୁ ୧୨-୧୪% ଜଳାୟୁ ଅଂଶ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୁଖାନ୍ତୁ । ବୁଣିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିହନକୁ ଗୋଟିଏ ବାୟୁରୁଦ୍ଧ ପାତ୍ରରେ ସାଇତି ରଖନ୍ତୁ (ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ସାଇତି ରଖିଲେ ବିହନ ଏକ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିପାରିବ) । ବାୟୁରୁଦ୍ଧ ହୋଇ ନଥିବା ପାତ୍ରରେ ବିହନ ରଖିଲେ ଏହା ଜଳାୟୁ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରେ ଓ ଅଳ୍ପ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଅଙ୍କୁରୋଦ୍ଗମ କ୍ଷମତା ହରାଇଥାଏ ।

ଭଲ ବିହନ ବିଷୟରେ ନିଶ୍ଚିତ ହେବା ପାଇଁ ଗଜା ପରୀକ୍ଷା

୧. ବୁଣିବା ପାଇଁ ରଖାଯାଇଥିବା ବିହନରୁ ବଛାବଛି ନ କରି ଏଥିରୁ କେତୋଟି ନମୁନା ସଂଗ୍ରହ କରନ୍ତୁ । ଏସବୁ ନମୁନାକୁ ମିଶାଇ ସେଥିରୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟକ (ଯଥା ୨୦୦) ବିହନ ନିଅନ୍ତୁ । ବିହନକୁ ୨୪ ଘଂଟା ପାଣିରେ ଭିଜାନ୍ତୁ ।

୨. ଗୋଟିଏ ଓଡ଼ା କାଗଜ ଟାପ୍ରେଲ ଉପରେ ୧୦୦ ଟି ବିହନକୁ ଧାଡ଼ି ଧାଡ଼ି କରି ରଖନ୍ତୁ ।

- କାଗଜକୁ ଗୋଟିଏ ଆବଶ୍ୟକ ପାତ୍ରରେ ରଖନ୍ତୁ ଅଥବା

- ବିହନ ଉପରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଓଡ଼ା କାଗଜ ଘୋଡ଼େଇ ଦେଇ ଏହାକୁ ବୁଡ଼ାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ଏହି ନମୁନାକୁ ଗୋଟିଏ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ମୁଣାରେ ରଖନ୍ତୁ ।

୩. କାଗଜ ଆର୍ତ୍ତ ରହିବାକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ (କିନ୍ତୁ କାଗଜ ଅଧିକ ଓଡ଼ା ରହିଲେ ବିହନ ସୃଷ୍ଟିବାର ଆଶଙ୍କା ରହିଛି)

୪. ଏହାର ୩ ଓ ୫ ଦିନ ପରେ ଗଜା ହୋଇଥିବା ବିହନକୁ ଗଣି ଗଜା ହେବା ଶତକଡ଼ା ଭାଗ ହିସାବ କରନ୍ତୁ ।

୫. ଭଲ ବିହନର ଗଜା ହେବା କ୍ଷମତା ଅତି କମ୍ରେ ୮୦% ହୋଇଥିବା ଦରକାର ।

ଗଛ ହେବା ବନାମ ଅଙ୍କୁରୋଦ୍ଗମ ପରୀକ୍ଷା

ମାଟି ଭିତରେ ଗଛ ହେବା କ୍ଷମତା ପରୀକ୍ଷା କରିବା ଭଲ । ଅନେକ ସମୟରେ ଅଙ୍କୁରୋଦ୍ଗମ ହୋଇଥିବା ବିହନର ୭୦% ବା ତହିଁରୁ କମ୍ ଗଛ ହୋଇଥାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ୧୦୦ଟି ବିହନ ରହିଥିବା ଦୁଇଟି ନମୁନା ନେଇ ମାଟି ଥିବା ଏକ ଟ୍ରେରେ ବୁଣନ୍ତୁ । ଏହା ଉପରେ ପତଳା ଭାବେ (୫ ମି.ମି.) ଗୁଣ୍ଡ ମାଟି ପକାନ୍ତୁ । ଏହାକୁ ଆର୍ତ୍ତ ରଖି ୭ ଦିନ ପରେ ଗଛ ସଂଖ୍ୟା ଗଣନ୍ତୁ । ଛୋଟ ମଞ୍ଜି ତୁଳନାରେ ବଡ଼ ମଞ୍ଜିରୁ ଭଲ ଗଛ ବାହାରିଥାଏ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଧାନ ଆଧାରିତ ଫସଲ ପଦ୍ଧତିର ଉତ୍ପାଦିତା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ କୃଷକଙ୍କ ଆୟ ବୃଦ୍ଧି

Website: www.rkbodisha.in , Email: contact@rkbodisha.in

ବିହନ ବିଶୋଧନ

ବୁଣାଯିବା ପାଇଁ ବିହନ ଉପଚାର (ଇଚ୍ଛାଧୀନ)

ଜମିରେ ବୁଣିବା ପୂର୍ବରୁ ବିହନକୁ ୧୨ ରୁ ୧୪ ଘଂଟା ପାଣିରେ ବତୁରାନ୍ତୁ । ଯଦି ବୁଣିବାରେ ବିଳମ୍ବ ଘଟେ, ତେବେ ବତୁରା ଯାଇଥିବା ବିହନକୁ ଛାଇରେ ଶୁଖାଇ ସାଇତି ରଖନ୍ତୁ । ପରେ ସେହି ରୂପରେ ଏହାକୁ ବୁଣନ୍ତୁ ।

ଆଜୋସ୍ପିରିଲମ୍ ମିଶ୍ରଣ (ଧାନ ଚେର ଦ୍ଵାରା ଯବକ୍ଷାର ବିବକ୍ଷନ ପାଇଁ)

ପ୍ରତି କିଲୋଗ୍ରାମ୍ ବିହନ ସହିତ ୧ ଗ୍ରାମ୍ ଆଜୋସ୍ପିରିଲମ୍‌କୁ (ଗୁଣ୍ଡ ଭାବରେ) ଉପଚାର ହୋଇଥିବା ଆର୍ଦ୍ର ବିହନ ସହିତ ବୁଣିବା ପୂର୍ବରୁ ମିଶ୍ରଣ କରନ୍ତୁ ।

କବକନାଶକ ଦ୍ଵାରା ବିହନ ବିଶୋଧନ (କୃତ୍ରିମ୍ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ)

- ପ୍ରତି କିଲୋଗ୍ରାମ୍ ବିହନ ପାଇଁ ୩ ଗ୍ରାମ୍ ହିସାବରେ କବକନାଶକ (ବେନ୍‌ଲେଟ୍ + ମାଙ୍କୋଜେବ୍ କିମ୍ବା ଆରୋଜୋନ ରେଡ୍) ଔଷଧ ନେଇ ୫ ମି.ଲି. ପାଣି ସହିତ ମିଶାଯାଏ । ଏହାକୁ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ବ୍ୟାଗ ବା ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ବୋତଲ୍ ମଧ୍ୟରେ ରଖାଯାଏ ।
- ପାତ୍ରର ଭିତର ପାଖରେ କବକନାଶକ ଦ୍ରବଣକୁ ସବୁଆଡ଼େ ଲଗାଇ ଦିଆଯାଉ ।
- ଏହି ପାତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ବିହନକୁ ରଖି ଏହାର ମୁହଁ ବନ୍ଦ କରି ହଲାଇ ଦେଲେ କବକନାଶକ ଦ୍ରବଣ ବିହନରେ ସମାନ ଭାବେ ଲାଗିଯିବ ।
- ଔଷଧ ବ୍ୟବହାରବେଳେ ସୁରକ୍ଷା ଉପକରଣ ପିନ୍ଧନ୍ତୁ ଓ ସୁରକ୍ଷା ସମ୍ପନ୍ନ ଉପଯୁକ୍ତ ନିମୟ ପାଳନ କରନ୍ତୁ ।

ନିଜେ ଭଲ ବିହନ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ କୃଷକମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଦଶଟି ପଦକ୍ଷେପ

୧. ଗୋଟିଏ ଉର୍ବର ଜମି ଚୟନ କରନ୍ତୁ ।
୨. ଉନ୍ନତ ମାନର ପରିଷ୍କାର ବିହନ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ।
୩. ଘାସ ଦମନ ଓ ଜଳ ପରିଚାଳନାରେ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଜମିକୁ ଭଲ ଭାବେ ହଳ କରି ଓ କାନ୍ଦୁଆ କରି ମଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।
୪. ରୁଆଧାନ ହୋଇଥିଲେ ଘାସବିହାନ ସୁସ୍ଥ ତଳିଘେରାରୁ ଛୋଟ ତଳି (୧୫-୨୦ ଦିନର) ନେଇ ୨୨.୫ ସେ.ମି. ଘ ୨୨.୫ ସେ.ମି. ବ୍ୟବଧାନରେ ବୁଡ଼ା ପ୍ରତି ୨ଟି କରି ରୋପଣ କରନ୍ତୁ ।
୫. ଫସଲର ଚାହିଦା ଅନୁସାରେ ସୁଷମ ସାର (ଯବକ୍ଷାର, ଫସ୍‌ଫରସ, ପଟାସ, ଗନ୍ଧକ, ଦସ୍ତା) ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ ।
୬. ଫସଲକୁ ଅନାବନା ଘାସ ଏବଂ ରୋଗପୋକ ଦାଉରୁ ମୁକ୍ତ ରଖନ୍ତୁ ।
୭. ପିଲ ହେବା ଓ ଫୁଲହେବା ସମୟରେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରର ଧାନଗଛ (ଗଛର ଉଚ୍ଚତା, ଆକୃତି, ଫୁଲ ହେବା ସମୟ ଇତ୍ୟାଦି), ରୁଗ୍‌ଶ, ରୋଗାକ୍ରାନ୍ତ, କୀଟ ଦ୍ଵାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ଏବଂ ଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗର କେଣ୍ଡା ଥିବା ଧାନଗଛ ଉପାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତୁ ।
୮. ଶସ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପାକଳ ହେଲେ ଅମଳ କରନ୍ତୁ (୮୦-୮୫% ଧାନ ନଡ଼ା ରଙ୍ଗର ହୋଇଗଲେ) ।
୯. ଅମଳ ହୋଇଥିବା ଧାନକୁ ଗଛରୁ ଝଡ଼ାଇ, ସଫାକରି ଶୁଖାନ୍ତୁ (୧୨-୧୪% ଜଳାୟ ଅଂଶ) । ଏହାକୁ ଗ୍ରେଡ଼ିଂ କରି ଲେବୁଲ୍ ଲଗାନ୍ତୁ ।
୧୦. ଲେବୁଲ୍ ଲଗା ହୋଇଥିବା ବିହନକୁ ପରିଷ୍କାର ବାୟୁରୁଦ୍ଧ ପାତ୍ରରେ ରଖି ଶୀତଳ, ଶୁଷ୍କ ଓ ପରିଷ୍କାର ସ୍ଥାନରେ ସାଇତି ରଖନ୍ତୁ ।

ଅଧିକ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଦେଖନ୍ତୁ :

ଧାନ ଫସଲ ପଛତି ଆଧାରିତ ଜ୍ଞାନ ଭଣ୍ଡାର www.rkbodisha.in

ଓଡ଼ିଶାରେ ଧାନ ଆଧାରିତ ଫସଲ ପଛତିର ଉତ୍ପାଦିକତା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ କୃଷକଙ୍କ ଆୟ ବୃଦ୍ଧି

Website: www.rkbodisha.in , Email: contact@rkbodisha.in

